

NATUURWERKGROEP LIEMPDE
JAARVERSLAG 2022

Inhoud jaarverslag 2022

Amfibieënscherp	22
Ark in de Geelders	26
Boomfeestdag	5
Busexcursie	24
Classic Park/Van Kaathoven/Kloostertuin	28
Cursus Verwondering	18
Geboortebos	4
Jaarprogramma 2022	29
Jeugdnatuurwacht	6
Kleine Landschapselementen	25
Natuurmomentjes	10
Nestkastenwerkgroep	19
Pinksterweekend	11
Plantenwerkgroep	8
PR-werkgroep	23
Ruimtelijke Ordering	17
Uilen	21
Vogelwerkgroep	20
Voorwoord	3
Werkgroepen overzicht	31

Printservice

Voorwoord Jaarverslag Natuurwerkgroep Liempde 2022.

Beste lezer, geïnteresseerde in Natuurwerkgroep Liempde,

Voor u ligt het jaarverslag van Natuurwerkgroep Liempde. Het is weer een heel leuk en gevarieerd verslag geworden van alle activiteiten, die uitgevoerd zijn in 2022. En de activiteiten zijn in 2022 weer allemaal doorgegaan of weer opgepakt na de coronajaren, die ook voor onze club de nodige beperkingen had. We zijn weer op volle kracht vooruit aan het gaan. Het bestuur bestaat uit 9 personen en heeft 10 keer vergaderd. Middels deze vergaderingen coördineren we, helpen een handje, organiseren we mee met onze vrijwilligers, voeren we (mee) activiteiten uit, en beheren we de financiën. Het bestuur kan echter niets zonder de inspanningen van onze leden en vrijwilligers. Langs deze weg iedereen enorm bedankt voor al jullie inzet.

Het aantal leden is in 2022 stabiel gebleven rond de 185 leden. Voor de wandelingen en de lezingen zien we een lichte groei van belangstellenden, waaronder ook zeer regelmatig niet-leden of leden van een natuurwerkgroep uit de omliggende gemeenten. Mocht je denken na het lezen van dit verslag om ook met activiteiten mee te doen, meld je aan via de website en sluit aan bij een van de werkgroepen.

En we werken natuurlijk samen met allerlei partners die zich net ook inzetten voor de natuur. We noemen bijvoorbeeld Brabants Landschap, ARK Rewilding, Stichting Natuurprojecten Liempde, Spill, Gemeente Boxtel, Natuurwerkgroep Sint-Michielsgestel, Natuurgroep Sint-Oedenrode, Natuurwerkgroep Schijndel en onze lokale Boxtelse natuurgroepen.

De financiën zijn op orde. Ook dit jaar kunnen we afsluiten met een positief resultaat. Ook de reservepositie is voldoende om eventuele financiële tegenslagen op te vangen. De noodzakelijke (her-) investeringen in bv gereedschappen kunnen gedaan worden als dat nodig is. Het bestuur blijft ook in 2023 uitkijken naar nieuwe stukjes grond die zij zou kunnen verwerven om nieuwe natuur aan te leggen en te beheren.

Ik wens iedereen veel plezier en verwondering in de prachtige natuur die Liempde rijk is. Laten we er zuinig op zijn zodat we allemaal en onze kinderen en kleinkinderen hier ook nog heel lang van kunnen genieten.

Jos de Vriend

Voorzitter Natuurwerkgroep Liempde

Geboortebos in aanleg, een samenwerking van de gemeente Boxtel, ARK en NWG

De eerste plantdag op 26 november 2022 was een succes. 78 ouders hebben een boom geplant voor hun kind, geboren tussen 1 januari 2021 en 1 juli 2022.

De ouders waren zeer tevreden over de begeleiding tijdens het planten. Vol trots vertelden ze welke soort boom ze geplant hadden.

Voor elk kind was er een naamkaartje, een schijfje hout waarop de ouders de naam en geboortedatum van hun kindje konden schrijven. De naamstammetjes werden gewaardeerd en meestal wat hoger in de boom gehangen zodat ze vanaf de weg nog te zien waren. Natuurlijk werd er volop gefilmd en gefotografeerd. Ook grootouders en oudere kinderen uit het gezin waren erbij.

NWG had gezorgd voor voldoende vrijwilligers die enthousiast meehielpen. De beschuiten met muisjes, koffie, thee en chocolademelk werden gewaardeerd. Veel ouders kwamen oud-

klasgenoten tegen wat leidde tot uitbundige begroetingen. Na afloop kregen alle ouders nog een certificaat uitgereikt. Op social media werd de dag nog veel nabesproken met foto's en verhalen.

Groeten
Ineke

Woensdag 16 nov. 2022 Nationale Boomplantdag. Perceel Hamsestraat

Dit is alweer de 34^e keer dat we samen met de gemeente en basisschool De Oversteek de boomplantdag organiseren. Maar dit jaar is het voor de 1^e keer hebben dat we met de boomplantdag op ons eigen perceel gaan planten. Het perceel is onlangs aangekocht, met medewerking van Ark-natuurontwikkeling, door onze Stichting Natuurprojecten Liempde (SNL) met het doel om hier een leembos aan te planten.,

De 51 kinderen, B. en W. van Bortel en diverse begeleiders / leden werden welkom geheten door Ger van den Oetelaar.

De opening was dit jaar in handen van burgemeester Ronald van Meijgaarden en wethouder Désiré van Laarhoven, zij gaven het goede voorbeeld door samen met enkele kinderen een schietwilg en een zwarte populier aan te planten.

In Het Groene Woud komen zeldzame leembossen voor. Deze bossen zijn een echte biodiversiteit-hotspot: m.a.w. er komen heel veel soorten planten en dieren voor. Dat deze leembossen zo rijk zijn aan soorten komt onder andere door de relatief vochtige ondergrond, welk wordt veroorzaakt door de slecht waterdoorlatende leem in de ondergrond en dat was te merken tijdens het planten, het was lekker zompig. De aanwezige leem in de bodem is ook reden dat men over leembossen spreekt

Deze leembossen worden steeds zeldzamer, door de aanplant van dit nieuwe leembos dragen we bij aan uitbreiding en versterking van deze fraaie soortenrijke bossen, maar ook tot een grotere biodiversiteit m.a.w. we verwachten dat bestaande plant- en diersoorten zich verder zullen uitbreiden en dat er nieuwe planten en dieren op het gebied af komen. Met name soorten als bont dikkopje, de kleine ijsvogelvlinder en dieren zoals de boomkikker en grauwe klauwier.

In dit leembos zijn door de kinderen met behulp van de vrijwilligers 2320 stuks bosplantsoen zoals; de steel-of fladder iep, zwarte els, viltroos, vuilboom, hazelaar, sleedoorn, haagbeuk, zomerlindes met vele andere inheemse bomen en struiken en ook 74 stuks zoals kraakwilg, schietwilg, zwarte populier en steel- of fladderiep aangeplant, in totaal ruim 2400 stuks.

We werden bij Linda Blaauboer gastvrij ontvangen om de boomplantdag af te sluiten. Onze dank gaat uit naar Linda en verder aan iedereen voor hun bijdrage, waardoor deze boomplantdag weer een fantastisch plantfeest was.

Linkje naar een artikel in het Brabants Dagblad ;

[Leerlingen van De Oversteek planten een leembosje: 'Daar komt de naam van Liempde vandaan' | Meierij | bd.nl](#)

Namens commissie
Boomplantdag

Karel Voet

Jaaroverzicht Jeugd Natuurwacht Liempde 2022

Jeugd Natuurwacht Liempde heeft op dit moment 23 leden. Gelukkig kunnen we nu weer fysiek met de kinderen op pad.

Op 29 januari zijn we met Daan Knoops op zoek geweest naar Bevers. Jammer genoeg hebben we geen bever gezien maar gelukkig wel sporen. Langs de Dommel vonden we een paar afgeknaagde boompjes en andere beversporen. De kinderen vonden dit erg leuk en er werd driftig gezocht naar andere sporen.

Op 19 februari hebben we samen met de mensen van de kleine landschapselementen wilgen geknot op een weiland tussen het Duits lintje en de Gemondese straat. Er waren niet zo veel kinderen maar diegene die er wel waren, werkten hard. Na afloop lieten ze zich de soep en het stokbrood goed smaken.

Onze volgende activiteit was op 19 maart de Landelijke opschoondag. Zoals we de laatste jaren altijd doen, maken we weer de omgeving van de sportvelden schoon. Er werden weer veel vuilniszakken gevuld met rotzooi. We hebben meegedaan met 7 volwassenen en ongeveer 8 kinderen.

27 Maart hielpen we met padden overzetten. Dit was leuk. Er zat nog best wel iets in. Nadat alle padden en kikkers veilig overgezet waren, gingen we nog een kijkje nemen bij de poel in de Maai. Bij de poel hebben we kikkerdril en paddensnoeren gevonden.

Op 10 april was de Geeldersdag op Kiskes wei. Samen met de NWG boden we veldlessen aan de jeugd en andere belangstellenden. Opdrachten waren geuren vangen, kleine beestjes, waterdieren, bos en bomen. Het was fantastisch weer en er waren best veel mensen die kwamen kijken. We hoopten dat we hier door ook nieuwe leden krijgen.

23 april zouden we de jagers hebben. We hadden alleen afmeldingen en de kinderen die niet gereageerd hadden zouden misschien toch nog willen komen. De activiteit is niet doorgegaan.

Ook tijdens de bijenmarkt, die SPPILL op 1 mei organiseerde bij de boerderij van 10.00 tot 16.00 uur, was de JNW vertegenwoordigd. Fijn om de aanwezige mensen te kunnen laten zien wat de JNW doet.

Vrijdagavond 20 mei 2022 hielden we Avondwandeling/ kompastocht. Margreet heeft een kompastocht gemaakt. De bijenvereniging was veel later aanwezig dan afgesproken. Daardoor duurde het eigenlijk te lang.

Onze laatste activiteit van het seizoen viel samen met de opening Rouwbommel op zaterdag 25 juni 2022. We houden dan ook onze afsluiting met een picknick om 13.00 uur op ons akkertje. Daarna gaan we op de fiets naar de opening van de Rouwbommel.

Dit jaar is er weer een introductie basisschool. Vrijdag 8 juli is voor ons een goede dag. We beginnen vrijdagochtend om 9.00 uur. Op school braakballen en PowerPoint. Op het akkertje vogels kijken, bijenhotel maken en waterdieren. Er is maar 1 klas van 28 kinderen.

22 oktober gingen we, onder leiding van Daan Knoops, op zoek naar muizen. Daan had de dag van tevoren 35 vallen uitgezet. Bij een weiland langs hun huis en in de Geelders. Helaas had geen enkele muis de weg naar de vallen gevonden. Toch vonden de kinderen dit een hele leuke activiteit.

Brabants Landschap hield op 26 oktober de natuurspeurtocht van 13.30 uur tot 16.00 uur. Dit was een leuke extra activiteit en de kinderen konden samen met hun ouders en andere familie deelnemen. 6 kinderen hebben zich aangemeld en 6 broertjes/zusjes bij Brabants Landschap. Wel leuk maar er werd veel te veel verteld. De dingen die ze zelf konden doen waren erg leuk.

Op 12 november hielpen we mee bij het aanplant Bos van de Toekomst. De kinderen en natuurlijk ook de begeleiders hebben hard gewerkt en het stuk wat wij toegewezen kregen was dan ook als eerste klaar.

De laatste activiteit van 2022 begint een traditie te worden. Op vrijdagavond 9 december versierden de kinderen vogeltaarten. Deze waren van tevoren besteld via facebook of zouden de volgende dag verkocht worden tijdens de kerstmarkt van 10 december.

Op deze manier kunnen we leuke extra inkomsten genereren en daardoor de contributie laag houden. Er werd hard gewerkt en ook de kerstmarkt leverde goed op.

Lisette Braken
namens JNW Liempd

Overzicht van de activiteiten van de Plantenwerkgroep in 2022.

Dit jaar is een flink actief jaar voor onze plantenwerkgroep geweest.

Twee keer per maand gaan we op stap, vanaf de maand april. Eén keer een middag en de andere keer op avond. Totaal zijn we vijftien keer op stap geweest.

Dit jaar hebben we de volgende gebieden bezocht:

De Sort: vooral bekend door de voorjaarsbloeiers: slanke sleutelbloem, bosanemoontjes, gulden boterbloem en éénbes.

't Hoefje en de Achterste Hermalen: In 't Hoefje worden de veldlessen van "Ark" gegeven, en we willen wel eens kennismaken met dit gebiedje. Bij de Achterste Hermalen is **het** voorjaarsslootje bij uitstek. Veel slanke sleutelbloemen, bosanemoontjes, eerste pinksterbloemen en ook het eerste oranjetipje, het vlindertje dat vooral die pinksterbloemen bezoekt. Ook staat hier in het bos een prachtige plek daslook.

Hollands Diep: een prachtig gebiedje, vooral als de knolsteenbreek bloeit.

Vrillkhoven: we bekijken een bloemenwei en de omgeving van een poel, waar we o.a. de kleine zonnedaauw zien staan.

Heerenbeekloop in de Mortelen: in de beek bloeit nog een enkele waterviolier, maar de waterranonkel staat nog royaal in bloei. Als extra cadeautje zien we een paar boomkikkertjes op bramenstruiken zitten.

Langs het Duits Lijntje: bij de wilgen bij de brug over de Dommel vinden we aan het eind van een takeen wat vreemde vergroeiing, we vermoeden dat het een gal is. Na wat speurwerk thuis blijkt het een "wilgenroosje" te zijn, veroorzaakt door de gewone wilgenroosjesgalmug.

Kampina: vanaf de parkeerplaats 't Loo: bij de heide vinden we de dopheide al in bloei, de jonge struikheide begint net paars te kleuren. Er staat veel ronde zonnedaauw, dwergviltkruid, schapenzuring en muizenootje. Ook staan er drie soorten brem vlak bij elkaar, kruipbrem, stekelbrem en de gewone brem.

De Scheeken bij de Donderdonkse Dijk: een enorme douglasspar is een poosje geleden omgewaaid. Men heeft het stuk van de stam dat op het pad lag er tussen uit gezaagd. Daardoor kun je het aantal jaarringen nu goed tellen. We komen op zo'n 75 jaar. Maar veel indrukwekkender is de achterkant van de kluit van de omgewaaide boom, wat een enorme omtrek, en heel oppervlakkig, alleen maar wortels zo dik als je arm naar de zijanten, geen enkele wortel naar beneden.

De Hemelrijkse Waard bij Lithoyen: één keer per jaar maken we ook een uitstapje naar een wat verder afgelegen gebied. Deze Hemelrijkse Waard is een prachtig struingebied, met een bijzondere plantengroei, doordat ze aan de Maas ligt en regelmatig overstromd wordt door het Maaswater. Daardoor groeit er bijvoorbeeld rode ogentroost,

De Keel: bij een poel in het weilandje staat nog welriekende agrimonie mooi geel te bloeien, ook vinden we nog heelblaadjes, penningkruid en een enkele kattenstaart. Onder de schors van eendode, liggende boom vinden we enkele exemplaren van de grote clausilia, echt een slakje van dit ge

De Maai: Bij een saai stuk maïs ontdekken we ineens builenbrand. Bij door builenbrand aangetaste planten zie je builen op stengel of kolf, omgeven door een zilverkleurig vlies. In de builen zitten zwarte sporen van de schimmel.

De Geelders: het is nu september, de planten hebben hun beste bloeitijd gehad. We vinden nog geel nagelkruid, dagkoekoeksbloem en nog een enkele bosandoorn. Maar ook al een grote opvallend geel oranje gekleurde zwavelzwam.

Hoewel het plantenseizoen nu wat voorbij is, willen we toch nog met onze wandelingen doorgaan, dus nu als planten / paddenstoelenwerkgroep.

Velder: bij de rhododendronplanten zien we wat de heel kleine rhododendroncicade teweeg brengt. Een aantal bloemknoppen zijn bedekt met een soort zwarte haren, maar dit zijn heel kleine paddenstoeltjes, de azaleaknopvreter (wat een naam!!). In Velder vind je ook het groot heksenkruid en aan de mispel zitten best veel vruchtjes.

De Heult en Venrode: in Venrode staat een heel mooie moerascypres met heel veel "ademwortels", ze steken als een soort knietjes boven de grond uit. Bij de Heult vinden we onder een eik tientallen egelgalletjes. Hoezo zeldzaam??

De Sort: dit plantenseizoen eindigen we waar we ook begonnen zijn. De klimop bloeit nu, daar is nog wat nectar te halen, we zien dan ook twee keer nog een citroentje vliegen.

Een bijzonder leuke vondst is dit jaar de egelgal, een klein gebleven eikel met heel veel groene uitstulpingen, die worden veroorzaakt door de egelgalwesp. Deze egelgalwesp is een vliesvleugelig insect uit de familie van de echte galwespen.

Namens de plantenwerkgroep:
Anneke en Maarten.

Natuurmomentjes 2022

- 24 jan. Overal knaagsporen langs de Dommel. Van Rooi naar Liempde zijn vele bomen aangeknaagd. Ook de glijbanen, waar de bevers in en uit het water gaan, zijn mooi te zien.
- 18 feb. Vandaag kregen we van Dirk Eijkemans een melding, dat tijdens werkzaamheden voor ARK bij het Vinkennest op Velder een boomkikker tevoorschijn was gekomen en in de greppel zwom.
Vanmiddag trekt de storm Eunice over ons land. Met rukwinden van 120 km/uur.
Schoolkinderen en veel werknemers zijn direct na de middag al naar huis gegaan. Iedereen kreeg een alarm alert om zo min mogelijk buiten te komen.
- 05 mrt. De laatste dagen prachtig weer met 's nachts een beetje vorst.
- 08 mrt. Door de z-o wind worden, de alweer naar het noorden trekkende kraanvogels, wat verder Brabant in geblazen. Zojuist kwam er een groep van ± 100 overgevlogen.
- 09 mrt. De nachttemperatuur loopt flink op. Daarom het amfibieënscherf bij de Savendonksestraat vandaag weer gezet.
- 10 mrt. Tiny en Kees v.d. Griend hebben vanmorgen de "Lokale Omroep Boxtel" op bezoek gehad bij het paddenscherf. Ze telden bijna 500 amfibieën.
- 14 mrt. Er is een grote wolk met Saharazand onderweg naar hier.
- 24 mrt. De laatste dagen is het overdag ± 20 °C. De nachten zijn nog koud. Maar de voorjaars flora start te pronken. De 1ste oranjepip al weer zien vliegen.
- 29 mrt. We hebben besloten om het amfibieënscherf nog wat langer te laten staan, omdat er op 10 april de ARK-Geeldersdag is en dan nog van onze beschermings-activiteit genoten kan worden.
- 30 mrt. De maand maart gaat de boeken in met heel veel zon en een van de droogste uit de geschiedenis. Zo vroeg in het voorjaar staat het waterpeil al op een bedenkelijk laag niveau.
- 01 apr. Vanmorgen is er een laagje sneeuw gevallen. En dat is geen 1 april grap.
- 10 apr. Vandaag een geweldige ARK-Geeldersdag gehad. Vanaf het begin 's morgens tot 5 uur in de middag constant veel mensen aanwezig. De hele dag gingen ook veel mensen de Geelders in langs de verschillende natuurgroepen, die daar verspreid in het gebied stonden, met verschillende activiteiten. De oerkreeftjes kregen veel aandacht. 's Middags kwam een overvliegende rode Wouw poolshoogte nemen van de drukte in de Geelders. Het geweldige weer speelde natuurlijk oor een rol.
- 13 apr. Het amfibieënscherf is weer opgeruimd. De 1ste huiszwaluwen vliegen weer door de lucht.
- 19 apr. Kinderen die met de ARK-veldlessen bezig waren bij 't Hoefje ontdekten een vermiljoenkever onder de bast van een dode populier.
- 01 mei Langs de Dommel bij de Ollandse Bergen zitten al een paar dagen 2 nachtegallen geweldig te zingen. Dit is een van de weinige plekken in de regio, waar dit vogeltje nog te horen is.
- 02 mei De eerste gierzwaluwen doorklieven weer ons luchtruim.
- 17 mei Aan de Vleesbroekstraat in de Scheeken zaten vanavond 15 roepende boomkikkers. Het aantal neemt daar ook duidelijk toe.
- 19 mei Nu staan er op "Kiskes Wei" in de Geelders 124 stuks vleeskleurige orchissen in bloei.
- 05 jun. Na een voorjaar van de droogte, hebben we vandaag zware regenval. Hier in de buurt viel 67 mm.
- 20 jun. In de Sort staat een groot aantal eenbessen te pronken.

- 07 jul. Dit jaar zijn er veel meldingen van de kolibrivlinder. Ook bij ons in de tuin bezoekt hij bloemen.
- 10 jul. De gebroeders Termeer vonden bij hun werkzaamheden aan de oude schuur bij "de Halfgalg" (Onrooi) een grote rups. Het bleek de Teunisbloempijlstaartrups te zijn; een van de twee in Nederland beschermde nachtvlinders. De andere is de Spaanse vlag.

Teunisbloempijlstaartrups

18 aug. We hebben een flinke hittegolf achter de rug. Temperaturen tot 39°C. Alles verdort en verbrandt. Door de lang aanhoudende droogte staat het water in de grote rivieren op een record laag waterpeil. Een nieuw laagterecord in de Rijn bij Lobith. In sommige Brabantse beken wordt water gepompt om nog wat vissen en waterdiertjes te redden.

28 aug. Op 't Heike in de Geelders staan nu 27 klokjesgentiaanplantjes in bloei.

25 sep. Na een hete zomer met vele records van o.a. hoogste temperatuur, zonuren, droogte e.d. is het nu echt herfst geworden. Iedere dag regent het wel. Ook de paddenstoelen vliegen de grond uit. Vandaag bij de Hoge Beek de groene knolamaniet gevonden. Deze dodelijk giftige paddenstoel is hier in de omgeving vrij zeldzaam. De edelhertenbrunst is ook weer lekker op gang gekomen. Ik heb de indruk, dat er meer geburld wordt dan andere jaren. Er komt ook meer concurrentie tussen de mannen en ze worden ouder en sterker.

Inktviszwam

31 okt. Enkele leden van de N.W.G. Liempde hebben in de Sort de zeldzame inktviszwam gevonden.

30 dec. Met een busexcursie naar de Blauwe kamer en Amerongseberg hebben we weer een mooi en natuurrijk jaar afgesloten.

Groetjes
De Genieter.

=====

Pinksterweekend 2022

Vrijdag 3 juni,

Een prachtige zonnige dag. Mooier kan het Pinksterweekend niet beginnen. Karel en ik hebben er zin in en nadat we onze spullen hebben ingepakt en onze proviand voor vier dagen, inclusief drankjes, hebben ingeladen, is er nog net ruimte voor de BBQ én het complete vleespakket dat we ophalen bij de Liempdse slager. Daarna rijden we in ruim een uur naar Vreeland, vredig plaatsje aan de Vecht waar ik nog nooit van gehoord had.

Rond 3 uur arriveren we bij de prachtige boerderij, kaasmakerij en ons logeeradres voor de komende dagen. We worden verwelkomd door de organisatie, Bert en Annie, Maria en Driek en Bernadette en Martien. We kunnen zo aanschuiven en genieten gelijk van uitstekend gezelschap, koffie en mini tompouces. Gelukkig is er genoeg en snoepen we er lekker van. Nadat iedereen is gearriveerd en de koffie is genuttigd, worden de mooie appartementen bewonderd en de spullen binnen gesjouwd. In elk appartement is een keuken, koelkast en vaatwasser en naast de grote gemeenschappelijke leefruimte in de boerderij, ook met keukens, koelkasten etc. beschikken we over een prachtige buitenruimte met terras waar we een mooi uitzicht hebben op een ooievaar met 2 jongen op het nest. Ook Labrador Sara laat zich tijdens dit weekend graag af en toe zien.

Nadat de bedden zijn verdeeld en opgemaakt, gaan sommigen alvast een beetje rondneuzen in de directe omgeving en beginnen er al een aantal personen aan de voorbereidingen voor het traditionele kleurrijke vrijdagavondbuffet. Er wordt gekookt, gebakken, gesneden en gezocht naar de juiste pannen en schalen. We struikelen over elkaar in de wat smalle keukens, helpen elkaar waar het kan en hebben lol. Altijd ook weer een superleuke verrassing wat iedereen maakt en mee-brengt. Van koud naar warm van courgettesoep tot dessert en fruit en alles wat er tussenin past. Van rijst naar macaroni, van pastasalade met gerookte kip naar tonijnsalade, stokbrood, huzahuzarensalade en niet te vergeten de overheerlijke vers gekochte pizzapunten die met wat gerommel en gepruts van ondergetekende uiteindelijk zorgden voor een heerlijk geur en dat het water in de mond liep.

Nadat we ons tegoed hebben gedaan aan het buffet en de boel weer is opgeruimd, is het tijd voor een feestelijk moment. Hans Dobbels is vandaag jarig en trakteert op koffie en taart. Natuurlijk hebben we eerst uit volle borst gezongen en is er een mooi woordje gesproken door Bernadette en ontbrak ook een cadeautje niet. Om 20.00 u zitten we klaar voor een lezing door onze gedreven gids Bert ?, die ons aan de hand van een presentatie meeneemt in de geschiedenis en het heden van deze waterrijke omgeving met veengebieden. Zondag zal hij ons meenemen en gidsen tijdens een natuurwandeling. Na afloop van de prima lezing wordt er een drankje geschonken en nagebuurt. Sommigen beginnen daarna

fanatiek met sjoelen dat uiteindelijk een rode draad blijkt tijdens de daaropvolgende avonden met een heuse finale en de winnaar is.....? Ook zitten er groepjes te kaarten en wordt de vlinderval gezet. Uiteindelijk worden de bedden opgezocht en nadat wij nog een borreltje voor het slapen hebben genuttigd in ons appartementje, nog wat hebben gestoeid met de bedbank (die behoorlijk hard was) en de afstandsbedieningen voor de rolluiken eindelijk deden wat ik wou, vallen we moe maar voldaan in slaap. Op naar een nieuwe dag.....

Groetjes, Hennie van den Aker

Zaterdag 4 juni 2022

Enkele vroege vogels gingen al vroeg een wandeling maken, zij hebben de klompenpadroute gelopen. 's Morgens hebben 5 anderen gekeken naar de vangst van de nachtvlinders. We hadden een redelijk goede vangst in de bak. Er zat in:

- 3 oranjegeel halmuultje
- 1 snuitvlinder
- 2 gewone worteluil
- 4 witte tijgers
- 1 gewone breedvleugeluil

Na deze bewonderd te hebben, zien we er nog eentje aan de buitenkant op de bak zitten. Dit was een veelkleurige lichtmot. Ook op de haspel van de verlengkabel zat een mooie grote pauwoogpijlstaart. Onder het afdak zien we nog een paar witte tijgers en ver in een hoekje zit een zwartband spanner verstopt. Na het ontbijt staat een rondvaart gepland over de Vecht met de boot van de familie Willigen.

Met 22 personen en de kapitein was de boot goed gevuld. Gelukkig waren de weergoden ons goed gezind en konden we volop genieten van de mooie omgeving.

We voeren over de Vecht richting Vreeland, Loenen aan de Vecht naar Nieuwerhoek. Onderweg waren er hele oude huisjes te zien, mooie natuur. Ook zagen we enkele futen met jongen, een zwaan met 3

jongen en diverse ganzen. De waterhoentjes maken gebruik van de boten, soms gebruiken ze deze om een nest op te bouwen.

Er broeden hier en daar ook ooievaars. Toen we bij Nieuwerhoek omkeerden, zijn we over de oude Vecht teruggevaren.

Er waren huizen te zien waar enkele bekende Nederlanders in gewoond hebben, zoals Linda de Mol en Connie Breukhoven. Ook kwamen we langs grootte buiten verblijven van landgoedeigenaren.

's Middags was een vrije middag, 6 personen zijn gaan fietsen richting Breukelen.

Met enkele personen zijn we gaan vissen op de Vecht. We hadden al vrij snel een voortje aan de haak maar daar bleef het ook bij.

's Avonds hebben we genoten van een goed verzorgde barbecue. Er was van alles voldoende, enkele mensen hadden nog zelfgemaakte salade meegebracht. Ondanks dat er volop werd gegeten, was er nog veel over.

Na het opruimen van de barbecue zijn ze nog met 4 personen nog het spel kubb gaan spelen. Er werd fanatiek gespeeld. Met voor de winnaar een borrel naar keuze. De spelregels waren nog niet bij iedereen goed bekend.

Daardoor werd de koning te vroeg omgegooid. Maar het ging er erg sportief aan toe. Want voor de verliezer was er ook een borrel. Binnen hebben enkele personen zitten rikken, ook die waren erg fanatiek bezig. Een andere groep heeft gesjoeld. Dit was een enorme strijd. Er werd geprobeerd om de concentratie eruit te halen, het niveau lag erg hoog.

's Avonds hebben Jasper en Bert nog verschillende vissen gevangen waaronder 6 brasems, een paar voortjes en zwartbekgrondels.

Kortom was het een hele leuke gezellige dag.

Zondag 5 juni

De tijd vliegt voorbij; vandaag al vroeg uit de veren en om 08.00 uur zitten we allemaal al aan het ontbijt. Om 09.00 uur vertrekken we met de auto op de smalle straatjes naar Tienhoven. Hier worden we hartelijk welkom geheten door onze gids Bert van de Pol. Hij geeft deze voormiddag een rondleiding door de Westbroekse Zodden. Het weer was ons goed gezind en we konden over het Trilveen lopen. Onze schoenen werden wel een beetje nat maar dat is niet erg want over Trilveen lopen is al een prachtige ervaring.

De theoretische uitleg die we afgelopen vrijdag avond van Bert van de Pol hebben gehad konden we nu in de praktijk zien. De woorden legakkers, petgaten en petakkers zien er in dit mooie gebied pachtig uit. Tijdens de rondleiding zijn er vele foto's gemaakt en namen van planten en geluiden van vogels werden benoemd.

Op de terugweg was onze gids bereid om iemand die wat slecht ter been was met de auto mee terug te nemen. Bij terugkomst stond er koffie en thee klaar met een lekker stuk appelgebak. Tinus en Bernadette zijn daarna naar huis gegaan want die gingen de volgende dag op vakantie. Een aantal deelnemers hebben toen nog een stuk gewandeld of het prachtige museum bezocht.

In de loop van de middag terug naar de boerderij om van de uitgestelde lunch te genieten. Sommige van de groep hebben daarna nog wat uitgerust van deze enerverende excursie.

In de loop van de namiddag kregen we nog een rondleiding over het melkveebedrijf van kaasboerin Coby. Zij gaf een duidelijke uitleg hoe de kaas wordt bereid. Zoals verwacht eindigde de excursie in de winkel waar we de kans kregen van Coby om diverse kazen te proeven. Na afloop werden er diverse kazen verkocht met als opmerking dat kaas niet in de koelkast bewaard dient te worden maar bij kamer temperatuur.

Ondertussen was het al weer tijd om te genieten van het lekkere warm en koud buffet wat voldoende voorradig was. De dag werd afgesloten met een gezellige avond onder het genot van een drankje werd er nog gekletst, gerikt en gesjoeld. Al met al een mooie dag die de moeite meer dan waard was.

Sjan, Bea en Henk

Maandag 6 juni 2022

De laatste dag gaat we starten met bewolkt en fris weer na de stortregens van zondag.

We beginnen met een gezellig en ook uitgebreid ontbijt om 8.30 uur. Het is ons laatste samenzijn met Henk en Bea Versantvoort, Corry de Beer en Sjan Habraken, die na het ontbijt vertrekken naar Brabant en we met 16 weekend-deelnemers over zijn.

We gaan met de auto op pad voor een uitstapje naar de Spiegelplas, onderdeel van de Ankeveense plassen, onder leiding van Dirk.

Op een heel mooi wandelpad, afgezien van de vele hondendrollen, horen we diverse zangvogels; onder andere Cettis zanger, fitis, nachtegaal en goudvink. En we zien zelfs 3 visdieven en een purperreiger. We hebben ongeveer 1 uur en 45 minuten gewandeld. Toen weer terug naar ons onderkomen in Vreeland van de familie David en Jolanda Willig.

purperreiger

Eerst genieten we van de lunch met ook nog de heerlijke groentesoep van Joke en stukjes vlees en koude schotel voor wie nog wil toehappen.

Daarna is het opruimen van de slaapkamers en de gezamenlijke "hooiberg". Ook moeten de koffers met kleding en de restanten van brood, dranken en snacks nog naar de auto gesjouwd worden. En dat allemaal tussen de regenbuien door.

Dat is helemaal goed gekomen en rond 13.45 uur zijn we allemaal vertrokken richting Brabant.

En kijken we terug op een mooi en leerzaam pinksterweekend!

En wellicht tot in 2023 voor een nieuwe editie!

Hans Baks

Waarnemingen planten en insecten.

Planten		Insecten
zaterdag 4 juni	zondag 5 juni	
Klompenpad wandeling	Westbroek Berts Bospad	Oranjegeel halmuiltje
Gele kamille	Waterzuring	Pauwoog pijlstaart
Kaasjeskruid	Gele lis	Atalanta
Akkerwinde	Blaartrekkende boterbloem	Kleine vos
Kraailook	Kamperfoelie	Gamma uil
Zwanenbloem	Gele plomp	Snuitvlinder
Grote valeriaan	Grote egelskop	Gewone bandspanner
Kleine bereklauw	Kalmoes	Witte tijger
Kleine vos	Kleine klaver	Gewone breedvleugeluil
	Kale jonker	Gewone worteluil
	Grote valeriaan	Zwarte C uil
maandag 6 juni	Heen (zeebies)	Groente uil
	Hop	Strekspin
Ankeveense Plassen	Echte koekoeksbloem	Rozenkever
Heksenboter	Waterlelie	Zwartpoot soldaatje
Grote klis	Grote ratelaar	Grote lis snuitkever
Akkerwinde	Krabbescheer	Bleekgele weekschildkever
Grote valeriaan	Vergeet mij nietje	Boomhommel
Margriet	Poelruit	Lantaarntje
Gele plomp	Moerasspirea	Fluweelzweefvlieg
Veenwortel	Trilveen	Spitskopje
Wolfspoot	Veenpluis	Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje
Leverkruid	Holpijp	Gewone distel boktor
(Uitwerpselen marter)	Waterdrieblad	Zuring randwants
	Zonnedauw ronde	Moeras zweefvlieg
	Pluimzegge	Blinde bij
	Kleine waternavel	Bloedcicade
	Wateraardbei	Grote moeras wapenvlieg
	Moeras kartelblad	Aardhommel
	Mattebies	Tuinslak
	Veenwortel	Schijnboktor
	Kleine lisdodde	
	Riet orchis	
	Dwerg zegge	
	Italiaans raaigras	
	(Distelvlinder)	

Kluut

Kleine vos

Waarnemingen vogels

Grauwe Gans - *Anser anser*
Knobbelzwaan - *Cygnus olor*
Bergeend - *Tadorna tadorna*
Zomertaling - *Spatula querquedula*
Slobeend - *Spatula clypeata*
Krakeend - *Mareca strepera*
Smient - *Mareca penelope*
Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*
Wintertaling - *Anas crecca*
Krooneend - *Netta rufina*
Kuiфеend - *Aythya fuligula*
Gierzwaluw - *Apus apus*
Koekoek - *Cuculus canorus*
Holenduif - *Columba oenas*
Houtduif - *Columba palumbus*
Turkse Tortel - *Streptopelia decaocto*
Waterhoen - *Gallinula chloropus*
Meerkoet - *Fulica atra*
Fuut - *Podiceps cristatus*
Geoorde Fuut - *Podiceps nigricollis*
Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Steltkluut - *Himantopus himantopus*
Kluut - *Recurvirostra avosetta*
Kievit - *Vanellus vanellus*
Kleine Plevier - *Charadrius dubius*
Wulp - *Numenius arquata*
Grutto - *Limosa limosa*
Tureluur - *Tringa totanus*
Kokmeeuw - *Chroicocephalus ridibundus*
Zwartkopmeeuw - *Ichthyaetus melanocephalus*
Stormmeeuw - *Larus canus*
Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*
Visdief - *Sterna hirundo*
Zwarte Stern - *Chlidonias niger*
Ooievaar - *Ciconia ciconia*
Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*
Lepelaar - *Platalea leucorodia*
Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*
Purperreiger - *Ardea purpurea*
Grote Zilverreiger - *Ardea alba*
Sperwer - *Accipiter nisus*

Havik - *Accipiter gentilis*
Buizerd - *Buteo buteo*
Ijsvogel - *Alcedo atthis*
Grote Bonte Specht - *Dendrocopos major*
Torenvalk - *Falco tinnunculus*
Boomvalk - *Falco subbuteo*
Gaai - *Garrulus glandarius*
Ekster - *Pica pica*
Kauw - *Coloeus monedula*
Zwarte Kraai - *Corvus corone*
Koolmees - *Parus major*
Oeverzwaluw - *Riparia riparia*
Boerenzwaluw - *Hirundo rustica*
Huiszwaluw - *Delichon urbicum*
Cetti's Zanger - *Cettia cetti*
Staartmees - *Aegithalos caudatus*
Fitis - *Phylloscopus trochilus*
Tjiftjaf - *Phylloscopus collybita*
Rietzanger - *Acrocephalus schoenobaenus*
Kleine Karekiet - *Acrocephalus scirpaceus*
Bosrietzanger - *Acrocephalus palustris*
Spotvogel - *Hippolais icterina*
Snor - *Locustella luscinioides*
Zwartkop - *Sylvia atricapilla*
Tuinfluit - *Sylvia borin*
Grasmus - *Curruca communis*
Winterkoning - *Troglodytes troglodytes*
Boomkruiper - *Certhia brachydactyla*
Spreeuw - *Sturnus vulgaris*
Merel - *Turdus merula*
Zanglijster - *Turdus philomelos*
Roodborst - *Erithacus rubecula*
Nachttegaal - *Luscinia megarhynchos*
Roodborsttapuit - *Saxicola rubicola*
Huismus - *Passer domesticus*
Witte Kwikstaart - *Motacilla alba*
Vink - *Fringilla coelebs*
Goudvink - *Pyrrhula pyrrhula*
Putter - *Carduelis carduelis*
Rietgors - *Emberiza schoeniclus*

Kleine karekiet

Planten:

Kalmoes - *Acorus calamus*
Kale jonker - *Cirsium palustre*
Zwarte mosterd - *Brassica nigra*
Echte valeriaan - *Valeriana officinalis*
Echte koekoeksbloem - *Silene flos-cuculi*
Oeverbies - *Bolboschoenus laticarpus*
Geelgroene zegge - *Carex demissa*
Veenpluis - *Eriophorum angustifolium*
Mattenbies - *Schoenoplectus lacustris*
Ronde zonnedaauw - *Drosera rotundifolia*
Gele lis - *Iris pseudacorus*

Waterdrieblad - *Menyanthes trifoliata*
Rietorchis - *Dactylorhiza praetermissa*
Moeraskartelblad - *Pedicularis palustris*
Grote ratelaar - *Rhinanthus angustifolius*
Veenwortel - *Persicaria amphibia*
Scherpe boterbloem - *Ranunculus acris*
Blaartrekkende boterbloem - *Ranunculus sceleratus*
Poelruit - *Thalictrum flavum*
Wateraardbei - *Comarum palustre*
Grote egelskop - *Sparganium erectum*

Verslag 2022 Ruimtelijke Ordening

Er is op het gebied van ruimtelijke ordening in Liempde weinig gebeurd. Er zijn relatief weinig aanvragen voor een omgevingsvergunning aan de Wubbb voorgelegd. Een aantal daarvan konden schriftelijk (online) worden afgehandeld.

Noemenswaardig is dat de kassen aan de Roderweg binnenkort gaan verdwijnen en dat het leembosareaal gestaag uitdijt.

In Boxtel is er in de tussentijd meer werk aan de winkel geweest. Dat heeft er vooral mee te maken dat de Dommel en het Smalwater ook vallen onder de Wubbb-advisering. Het bouwproject aan de Baroniestraat (naast de voormalige pastorie) laat wat betreft het ontwerp opnieuw overschrijding zien van hetgeen er vanuit het beleidsstuk Inrichtingsvisie Dommel en Smalwater (1999); “groene levensader door Boxtel” naar voren komt. Van versterking van deze Ecologische Verbindingszone (EVZ) is daar vooralsnog geen sprake. Onze Boxtelse RO-collega's hebben een zienswijze ingediend. Definitief succes voor de natuurwaarden is behaald meer stroomafwaarts van de Dommel (waar deze uitmondt in het Afwateringskanaal). De gronden van de Dommel (volledig eigendom van ARK, linker- en rechteroever), zijn omgezet naar NNB -Rijks (Natuur Netwerk Brabant), dat wil zeggen dat daar de meest hoogwaardige natuur gerealiseerd gaat worden (zie afbeelding).

We zijn in afwachting van de resultaten van de tender zonnevelden waar ook de Wubbb-geledingen een bijdrage aan hebben geleverd en benieuwd of er, vanwege capaciteitsgebrek van het huidige netwerk, een hub met het bedrijventerrein Ladonk gerealiseerd kan worden.

Dat Brabant wat betreft nieuwe en grote ontwikkelingen op slot is gezet kan niemand zijn ontgaan. Dus voorlopig valt er weinig ruimtelijk te ordenen....

Marcel van de Langenberg

De totstandkoming van de nieuwe natuurs cursus ‘Verwondering’

Na het succes van de boscursus ‘Leembossen in het Groene Woud’ borrelde binnen het bestuur alweer de prikkels om een mooie cursus te organiseren.

De eerste gedachten waren een soort van basiscursus om belangstellenden de eerste kennis bij te brengen over de mooie natuur in- en rondom Liempde.

Eenzijds was er wel het idee welke onderwerpen en aandachtsgebieden we in de cursus wilden onderbrengen maar daarnaast was er ook een prikkel om het iets anders op te zetten en te organiseren, dan wat we ‘gewend zijn’ van de natuurwerkgroep.

Uit die prikkel ontstond het idee om te peilen of er binnen de leden animo was om mee te denken over de nieuwe cursus. Met enkele bestuursleden hebben we toen ons nog altijd groeiende(!) ledenbestand tegen het licht gehouden en zijn we gewoon gaan bellen.

En het was zonder uitzondering mooi om te horen en te ervaren dat de gebelde leden zo betrokken en enthousiast zijn en gelijk aangaven het leuk te vinden om plaats te nemen in het werkgroepje ‘basiscursus natuur NWG Liempde, start 2023’

Ger (van den Oetelaar) had binnen het bestuur vooraf aangegeven met plezier de eerste samenkomst van deze werkgroep te begeleiden om e.e.a. op de rails te zetten.

Het bestuur van de NWG was dan ook bijzonder aangenaam verrast dat Ger na de eerste bijeenkomst van de werkgroep, terugkoppelde in de bestuursvergadering dat de gehele cursus in concept al rond was! Zowel de indeling/inhoud van de cursus, de organisatie/planning het lesmateriaal en het team van docenten inclusief cursusleider. Dit alles door de energie en het enthousiasme van de leden van deze werkgroep.

Geweldig dat het team naast enkele ‘bekende’ namen ook bestaat uit een aantal leden die nog niet eerder betrokken zijn geweest bij het opzetten en organiseren van een NWG-cursus. Deze nieuwe inbreng zorgt niet alleen voor nieuw elan maar ook voor andere cursus onderwerpen én heeft geleid tot een nieuwe naam voor de cursus. Het traditionele ‘Basis cursus Natuur’ is vervangen door ‘Natuurs cursus Verwondering’ en deze naam doet meer dan recht aan datgene wat de deelnemers tijdens de avondlessen én de buitenexcursies wordt bijgebracht. Dat naast de lessen en excursies, alle deelnemers ook een prachtig cursusboek met professionele uitstraling ontvangen wordt zeer op prijs gesteld.

Het aantal deelnemers was oorspronkelijk maximaal 25. Maar door het grote aantal aanmeldingen is dit bijgesteld waarbij het maximum uiteindelijk op 35 hebben is vastgesteld. Een bevestiging dat deze mooie cursus een schot in de roos is én voorziet in een behoefte.

Het team van Verwondering bestaat uit de leden Daan Knoop, Bert Vervoort, Dirk Eijkemans, Ineke van Giersbergen, Karel van den Aker, Margreet van Ruremonde, Linda Blaauboer, Ton Popelier, Jeanne Soetens, Karel Voets en cursusleider John Joosten.

In jaarverslag 2023 leest u in hoeverre de deelnemers verrast zijn door de cursus “verwondering”.

Mari van der Velden

Verslag Nestkastenwerkgroep 2022

Ook dit jaar hebben we weer nestkasten vervangen en op nieuwe locaties bij gehangen. Ons kerk- en steenuilen bestand is behoorlijk stabiel, en we hebben goede hoop dat we nog kunnen uitbreiden. Doordat we nog steeds geschikte locaties kunnen vinden.

Met de kerkuilen gaat het naar behoren we hebben 7 a 8 koppels. Voor jonge kerkuilen was 2022 een wat minder jaar. Met kleine of mislukte legsels. Verschillende koppels met maar 2 of 3 jonge. In totaal hadden we 15 jonge kerkuilen. Het positieve is dat we het aantal koppels behouden, dus hopen we in 2023 op weer betere resultaten.

Dan hebben we nog de steenuilen, daar halen we ook mooie resultaten mee. Ongeveer een derde van onze kasten is bezet. We hadden in 2022 dertien koppels met als resultaat 31 jonge steenuiltjes. Er was ook een kast bij die de steenmarter helemaal van binnen kapot gevreten heeft, dus dat baardt ons wel zorgen.

Met onze bosuilen zitten we in een zwarte periode, in de laatste twee jaren hebben we het aantal koppels zien dalen van 5 a 6 koppels naar 1 a 2 koppels in 2022. Ook valt het ons op dat ze half april nog aan het broeden zijn, Terwijl ze een paar jaar terug in maart al flinke jonge hadden. Of we hebben een flinke terugval met de bosuilen of er zijn genoeg holen in de bomen voor bosuil koppels.

Laten we hopen op een mooi uilenjaar 2023.

Groetjes , de uilenwerkgroep.
Dirk Eijkemans & Thieu van Gestel.

VERSLAG VOGELWERKGROEP 2022

- In Januari hebben we weer meegedaan aan de Waterwild-telling van Sovon, die wij elk jaar uitvoeren in het Dommeldal.
We tellen dan al het waterwild tussen de brug bij Kasteren en de Bobbenagelseweg in Sint-Oedenrode.
Het schommelt elk jaar een beetje qua aantallen maar erg spectaculair is het eigenlijk niet meer de laatste jaren.
We missen de laatste jaren vaak de soorten zoals ijsvogel, dodaars , watersnip en bokje. Ook zien we elk jaar minder meeuwen in het dommeldal heb ik het idee. Wel zien we redelijke aantallen ganzen en eenden, steeds minder wilde eend en steeds meer krakeenden.
- Ook dit jaar hebben we weer meegeholpen aan de monitoring van de Houtsnip in het Groene Woud. We doen dit nu al sinds 2013. Het zijn erg leuke tellingen van 1,5 uur die in de avondschemering plaats vinden.
Namens onze groep tellen Thieu en ik in de Geelders, Daan en Jan in de Maaij, en Leo en Ad tellen op Landgoed Velder.
- Verder hebben sommige van onze groep weer meegedaan met de Trektellingen op de Vlagheide te Schijndel. En we hebben weer meegedaan met de jaarlijkse Euro Birdwatch die wereldwijd georganiseerd wordt.

Houtsnip in baltsvlucht

Op naar weer een vogelrijk 2023!

Dirk Eijkemans, namens de Vogelwerkgroep

Uilen in Den Dungen en omstreken

Zoals elk jaar zijn we, Rien en Toon Ondersteijn, benieuwd wat de broedresultaten van kerk- en steenuil in 2022 oplevert. Van de 108 opgehangen steenuil kasten, in Den Dungen Gemonde en Sint-Michielsgestel, waren er 56 succesvol bewoond met in totaal 145 jonge steenuiltjes. De kerkuil met 5 broedparen, samen goed voor 17 jonge kerkuilen, was aan de magere kant. Het gemiddelde aantal jongen per nest was dat jaar beduidend minder als andere jaren. Het voedselaanbod, muizen, bepaalt nog steeds het aantal eieren dat gelegd wordt. De nestkasten worden ook door andere gebruikt, zo zijn bij de kerkuil kasten ook nog 5 nesten van een holenduif aangetroffen en een kauw, terwijl bij de steenuil nestkasten nesten van spreeuwen en 3 van een mees werden aangetroffen.

Verrassend was ook een nestkast met daarin 5 jonge eekhoortjes.

Maar het opvallendste was wel dat er in 4 steenuil nestkasten hele, waarschijnlijk Canadese ganzen-eieren werden aangetroffen. Dit kan allen maar door een steenmarter uitgevoerd zijn, met een ei in zijn bek, de boom inklimmen, het ei in de kast zien te krijgen en om zo een tijdelijke voedselvoorraad op te bouwen. Het moet niet kunnen, omdat er een sluisje en nog een derde schotje in de kast zit die dat tegen moeten gaan. Dit lost de steenmarter op door in vlieggat groter te knagen zodat ze binnen kunnen komen. Bij controle in het najaar waren alle eieren verdwenen.

De steenmarter had de nestkasten duidelijk als opslagplaats gebruikt. Zo zit de natuur in elkaar, alleen de gastgevers, eigenaren waar de kast hangt, hebben liever jonge steenuilen. Dus een oplossing proberen te bedenken waarbij de steenuil wel en de steenmarter niet in de nestkast kan komen. Rien Ondersteijn kwam met het idee om in het sluisje nog een tussenschotje te plaatsen.

De uil komt nu in het sluisje en moet over het tussen schotje verder de kast in. Je kunt het de steenmarter wel heel moeilijk maken, maar kan onze uil er ook nog wel in? De enigste manier om er achter te komen is uittesten. Maar hoe kom je aan steenuiltjes om het te testen? Daarom contact opgezocht met het vogelopvangcentrum in Someren. Zij hadden een volière met daarin 9 steenuilen, die als ze opgeknapt zijn weer in de vrije natuur worden losgelaten. In deze volière een aangepaste nestkast opgehangen en er een wildcamera bijgeplaatst. Wat bleek nu toen de kast, na 5 dagen weer opgehaald werd, zaten van de 9 steenuilen er 7 in de nestkast en had de wildcamera maar liefst 4211 filmpjes van 20 seconden gemaakt. Hierop was te zien dat de uilen, ook met prooi, de kast gebruikten. Dus proef geslaagd en de resultaten met Brabants Landschap, kastenleverancier, door gegeven. En nu afwachten hoe het jaar 2023 ons gaat brengen.

Toon Ondersteijn

Resultaten amfibieënscherp Savendonksestraat 2022

Op 9 maart hebben we weer 250 meter amfibieënscherp geplaatst op de Savendonksestraat. Om de 10 meter is een emmer ingegraven. Het overzetschema was na een oproep alweer zeer snel gevuld. Gelukkig is er veel animo onder de leden die, soms met kinderen, kleinkinderen en de jeugdnatuurwacht, de beestjes overzetten. Daaruit blijkt dat deze activiteit van onze groep ook zeker een educatieve werking heeft. Ook de Lokale Omroep Boxtel toonde interesse. Er werd een prachtig filmpje opgenomen met Kees en Tiny v d Griend in de hoofdrol.

Door het wisselvallige weer met soms koude nachten zat er veel variatie in de aantallen amfibieën per dag. Het blijven koudbloedige dieren en dus bij lage temperatuur is er geen activiteit.

In totaal hebben we in 2022 toch **2474** amfibieën overgezet.

Gewone pad	2095
Bruine kikker	357
Groene kikker	3
Kleine watersalamander	16
Kamsalamander	3

Al deze gegevens worden doorgestuurd naar Paddenru.nl die voor RAVON (reptielen-amfibieën-vissen onderzoek Nederland) de landelijke gegevens inventariseert en er door de jaren heen landelijke trends mee kan opmaken.

Alle mensen die in 2022 meegeholpen hebben weer hartelijk dank, ook namens de kikkers en de padden. Maar vooral dank aan Karel Voets die ieder jaar weer een overzichtelijk schema maakt van wie wanneer gaat tellen en daarna ook de telgegevens netjes verwerkt.

Bert Vervoort

Jaarverslag PR-groep 2022

Helaas hadden we bij de start van 2022 nog steeds last van de pandemie. Wat zou er georganiseerd kunnen worden op een veilige manier? Er was veel onduidelijk, maatregelen volgden elkaar nog steeds op. Daarom zijn we voorzichtig opgestart. Martien en Ineke kwamen in januari bij elkaar om over het jaarprogramma te praten. Omdat Lisette en Toon gestopt waren (dank voor jullie jarenlange inzet) zochten we naar uitbreiding voor de PR-groep. Gerrie de Rooij zei ja op onze vraag en sindsdien zijn we weer met 4 personen. Ton Popelier, Martien Roestenburg, Gerrie de Rooij en Ineke van Giersbergen.

Stapsgewijs zijn we begonnen met de invulling van het jaarprogramma. Steeds de dan geldende maatregelen in acht nemend. Buiten werd er steeds meer mogelijk!!

Binnen de NWG zijn er dan altijd mensen die we snel kunnen inschakelen en onze eerste wandeling kon doorgaan.

Op 13 februari zijn we naar de Rouwbommel en Scheeken geweest. Karel en Ger hebben ons daar rondgeleid. De behoefte onder onze leden was groot, veel leden waren aanwezig. De koffie en soep bij de Rekkendonken smaakten goed. Iedereen was blij om elkaar weer te ontmoeten.

Veel deelnemers aan de wandeling door Rouwbommel en Scheeken

Ton Popelier

Busexcursie 2022

Na twee donkere corona-jaren konden we weer op pad! De PR-commissie had een aantrekkelijk programma samengesteld naar de Nederrijn: de natuurgebieden de Blauwe Kamer en de Amerongse Berg stonden op het programma. De animo voor de excursie was gelukkig groot; altijd een zorg voor de organisatie. Na de traditionele koffie met gebak in het Panoramarestaurant vertrokken we met de gidsen van Utrechts Landschap voor een mooie tocht door de Blauwe Kamer. Dit natuurgebied is feitelijk het overblijfsel van de kleiwinning langs de Nederrijn. Van de voormalige steenfabriek staan nog de schoorsteen en enkele gebouwen ter herinnering overeind. Runderen en paarden (koniks) zorgen er voor dat het gebied open blijft. Eind december is niet de tijd voor zangvogels, maar watervogels waren er volop te ontdekken in de waterpartijen. Bij de vogelkijkhut trokken de vele watervogels, waaronder Nonnetjes en Grote Zaagbekken, volop de aandacht. Uiteraard hebben Bevers ook hier hun sporen achtergelaten, in de vorm van aangeknaagde en omgevallen bomen. Terug in het Panoramarestaurant stond het lunchbuffet te wachten op de hongerige wandelaars.

Een korte busrit bracht ons vervolgens naar Amerongen, waarbij we het Oorlogskerkhof op de Grebbeberg en de oude tabaksdroogschuren passeerden. Onze gids, bioloog Chris Achterberg, nam ons mee naar het Onderlangs en vervolgens de Utrechtse Heuvelrug op. Onderweg toonde hij ons de vele (en soms verborgen) diersporen. De schitterende, oude, beukenlanen staan bekend als woonplek voor bijzondere soorten zoals de Boommarter en de Zwarte Specht (die we door de aanhoudende regen natuurlijk niet te zien kregen). Als afsluiter bood de NWG alle deelnemers nog een drankje aan in restaurant Mas Montagne, waarna we tevreden terugkeerden naar Brabant. In de bus was het aanmerkelijk rustiger dan op de heenreis en af en toe viel zelfs wat gesnurk te horen.....

Ton Popelier

Jaarverslag werkgroep Kleine Landschapselementen 2022

Vanwege de coronamaatregelen hebben we in januari geen werkzaamheden uitgevoerd.

In februari zijn we aan de slag gegaan bij de Oeverwaluwwand. We kregen deze dag hulp van de jeugdnatuurwacht. Het is elke keer weer mooi om te zien hoe de jeugd met vereende krachten aan de

gang gaat met een zaag om de wilgen te knotten.

Cadeautje voor deze dag waren de sporen van een bever die te zien waren aan de oever van de Dommel.

Na afloop werden we gastvrij ontvangen in de kantine van camping Blue Woods. De soep en broodjes gingen er bij iedereen goed in na een ochtend hard werken.

Na de zomer vond de traditionele seizoensopening plaats.

We verzamelden op de fiets bij de kerk en zijn via een mooie route naar de Paljaard gefietst.

In de bosrand zagen we (met verrekijker) wel schaduwen die leken op edelherten.

Toen we enigszins teleurgesteld de tocht verde zetten richting landgoed Heerbeek werden we verrast door een groep hinds die rustig in het veld stonden te grazen.

De avond werd verder voortgezet bij familie Bekkers op Hezelaar waar we het seizoen officieel hebben afgetrapt met de vergadering waar de plannen voor het komende seizoen werden toegelicht.

De eerste werkdag in september vond plaats bij de Oeverwaluwwand waar het gras weer gemaaid is. Tegelijkertijd heeft een groot deel van de groep het begin gemaakt met het knotten van de wilgen langs de Herscheweg. Via de gemeente hebben mensen geklaagd over de laag hangende takken over het fietspad en daar hebben we deze ochtend flink aan gewerkt.

De werkdagen in oktober november en december hebben we ook gewerkt nabij de Herscheweg.

Ook tijdens de Nationale Natuurwerkdag op 5 november zijn we langs het fietspad aan het werk geweest.

Tijdens deze dag hebben we ook enkele nieuwe leden in onze werkgroep mogen verwelkomen

Voor het nieuwe jaar gaan we op zoek naar nieuw werk omdat we klaar zijn met het onderhoud van de percelen die in het contract met de gemeente staan. Dit dankzij een grote enthousiaste groep mannen en vrouwen die graag de handen uit de mouwen steken.

Dorine van de Laar

Ark in de Geelders.

Wat is Ark precies?

Ark Rewilding Nederland is een stichting.

ARK werkt onder de noemer 'Brabants Goud in Het Groene Woud' aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant. Dit is een netwerk van al bestaande, maar ook nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Maar het netwerk is nog niet compleet. Er ontbreken nog veel gebieden en verbindingen die belangrijk zijn voor dieren en planten. ARK spant zich in om deze ontbrekende percelen, die vaak nog in agrarisch gebruik of eigendom van particulieren of bedrijven zijn, aan te kopen, om te zetten naar natuur en tijdelijk te beheren. Via ruilingen wordt meteen ook de agrarische structuur versterkt. ARK werkt hierbij nauw samen met grondeigenaren, overheden, agrariërs en landschapsorganisaties.

ARK werkt tijdelijk in, en ten dienste van het gebied. Alles is erop gericht om de komende jaren samen met de streek nieuwe natuur te ontwikkelen en te realiseren. Dat moet ervoor zorgen dat gerealiseerde natuurdoelen ook op de lange termijn geborgd zijn bij lokale overheden, terreinbeheerders, agrariërs en andere belanghebbenden in het gebied. In die tijd houden we nauw contact met grote terreinbeheerders, de beoogde partijen die na afloop de gronden overnemen.

Sinds een paar jaar is Stichting Ark dus al actief bezig in De Geelders, met als doel om nieuwe natte Leembossen te ontwikkelen, omdat die van onschatbare waarde zijn!

En we staan voor het doel om te proberen meer water vast te houden in de natuurgebieden, dit is een erg belangrijke opgave gezien de klimaatproblemen.

Ook is het streven om De Geelders via ecologische verbindingzones te verbinden met andere gebieden er omheen.

We hebben afgelopen winter flinke sprongen kunnen maken die nu vooral zichtbaar zijn rondom de Savendonksestraat, Donkerstraat, Hoogstraat, Gemondseweg en de Geelderseweg. [ongeveer 50 HA nieuwe natuur] !!!

Iedereen die er af en toe langs rijdt, fiets of wandelt kan het eigenlijk niet ontgaan zijn.

Foto: slenk op Savendonk

We hebben op een paar plekken grote slenken gegraven om meer gradiënten in het landschap te brengen. Met die vrijgekomen grond hebben we een flink aantal sloten gedempt, om het gebied zoveel mogelijk te kunnen vernatten.

Het water wat toch aan de oppervlakte komt loopt uiteindelijk in de slenk en krijgt daar de kans om nog verder in de grond te trekken en als de slenk te vol loopt dan stroom het water uiteindelijk in de

sloot aan de rand van de gebieden weg. We willen immers wel nog een deel van de fosfaten af laten spoelen, en de buurt moet ook geen natte voeten krijgen natuurlijk. Ook zijn we erg blij dat we met een prachtige verbinding de Geelders via de Gemondsestraat met het Dommeldal hebben kunnen verbinden!

Verder hebben we ook op grote schaal weer aangeplant deze winter, en hebben we de plantvakken verder uit elkaar getrokken om meer kleine stukjes aanplant te creëren om meer variatie in het terrein te krijgen en meer zoom randen te creëren. Op de open stukken mag moeder natuur nu zelf bepalen of de natuurlijke verjonging zijn kans krijgt of dat het gewoon verruigt en open blijft. Open plekken in een bossysteem zijn van hoge waarde immers!

Ook hebben we weer op veel stukken dood hout in het landschap gebracht wat van onschatbare waarde is voor het hele ecosysteem. En om het proces nog verder te versnellen om de biodiversiteit een impuls te geven.

Dit levert meteen volop schuil-, leef- en broedplekken op voor talloze insecten, zoogdieren en vogels. Er zitten al veel vogels in, om te schuilen en te nestelen.

En de hopen worden veelvuldig gebruikt als zang- en uitkijkpost door zowel roof- als zangvogels.

Goed is te zien hoe **SNEL** de natuur erop reageert en hoe snel de eerste soorten weer meteen terug keren nu ze weer hun kansen zien liggen in de prachtig aangelegde stukken; denk aan kievit, kleine plevier, grauwe gans, roodborsttapuit enz.

Foto: Nest van de Kievit

De komende jaren wordt er nog volop gewerkt in de Geelders.

Er is al veel resultaat goed zichtbaar, soms lijkt het eerst wat ingrijpend, maar als we een jaar verder zijn en het is allemaal weer een beetje begroeid en dan ziet het er alweer heel anders uit. Ik heb er in ieder geval het volste vertrouwen in dat we er een hoop prachtige natuur bij krijgen rondom de Geelders!

Groetjes Dirk Eijkemans

Classic Park / Van Kaathoven / Kloostertuin

De Natuurwerkgroep Liempde laat zich van haar beste kant zien als we buiten bezig zijn. Ook in 2022 laten we buiten onze groene sporen weer na. Soms moeten ook andere wegen bewandeld worden om de natuur geen stem heeft. Dat moeten wij als werkgroep die natuur een stem geven. Zo zijn we opgekomen voor de Zwarte elzen in de Liempdse kloostertuin. Via contante overleg met de andere betrokkenen en door de inschakeling van boomdeskundige Ludo van Mil is nu iedereen tevreden én zijn de Zwarte elzen behouden.

Met een veel grotere groep hebben we opgetrokken om te ageren tegen een grootschalige ontwikkeling van Van Kaathoven naast De Scheeken (Liempdseweg) met veel invloed op het verkeer en de naastgelegen natuur. Wij ondersteunden met name anderen die het voortouw namen en op dit moment is de situatie zo dat het initiatief ingetrokken is. De belangrijke natuurwaarden van De Scheeken zijn weer voorlopig veilig gesteld. Overleg lukt niet altijd, zeker als je afhankelijk bent van anderen.

Met betrekking tot de totale verandering van Classic Park, van museum tot grootschalige autodealer hebben wij beroep aangetekend. De negatieve invloed op de nabijgelegen Geelders was volgens ons niet nodig. Deze slepende procedure loopt nog.

Ger v.d.Oetelaar

Foto: Gemeente Boxtel

JAARPROGRAMMA 2022 NATUURWERKGROEP LIEMPDE

Aanvang lezingen: 20:00 uur in Café 't Groene Woud
(tenzij anders vermeld) Kasterensestraat 23 te Liempde

Vertrek wandelingen: 09:00 uur bij Café 't Groene Woud tel. 0411 631291
(tenzij anders vermeld)

www.natuurwerkgroepliempde.nl e-mail: info@natuurwerkgroepliempde.nl

Dag	Datum	Activiteit	Door wie?	Contact NWG
Januari		Geen activiteiten vanwege Coronabeperkingen		
zondag	13 febr	Wandeling Rouwbommel, Liempde	Bestuur	Bestuur
zondag	13 mrt	Wandeling Dommelbimd, Boxtel	Martien Roestenburg	Martien Roestenburg
donderdag	17 mrt	Lezing "De Maashorst"	Nico Ettema	Ton Popelier
zondag	10 april	Geeldersdag	Bestuur	Bestuur
donderdag	21 april	Lezing: "De Kampina"	Frans Kapteijns	Martien Roestenburg
zondag	8 mei	Vroege vogelwandeling Kampina	Vogelwerkgroep	Dirk Eijkemans
donderdag	19 mei	Algemene Ledenvergadering	Bestuur	Bestuur
vrijdag/ maandag	3/6 juni	Pinksterweekend	Comité	Martien Roestenburg
zondag	12 juni	Wandeling Vresselse Akkers, Nijnsel	Jeanne Soetens	Ton Popelier
donderdag	16 juni	Lezing "De terugkeer van de Wolf"	Ton Popelier	Ton Popelier
zondag	10 juli	Wandeling "Rondje Rijsingen", Sint-Oedenrode	Henri van Weert	Ton Popelier
zaterdag	16 juli	Het Groene Woud-buffet	Bestuur	Bestuur
donderdag	8 sept	Opening seizoen KLE	KLE-groep	Dorine Bekkers
zondag	11 sept	Fietstocht door Gerrie en Ineke	Ineke van Giesbergen	Ineke van Giesbergen
donderdag	15 sept	Lezing: 'In het leefgebied van de Kraanvogels'	Cor Speek	Ton Popelier
donderdag	22 sept	Tussentijdse ledenvergadering/ Presentatie 'ErvenPlus'	Bestuur/ Ton Popelier	Bestuur
zaterdag	24 sept	Werkochtend KLE	KLE-groep	Dorine Bekkers
zaterdag	1 okt	Wandeling Banisveld, Boxtel	Frans Kapteijns	Martien Roestenburg
zaterdag	15 okt	Werkochtend KLE	KLE-groep	Dorine Bekkers

JAARPROGRAMMA 2022 NATUURWERKGROEP LIEMPDE

Aanvang lezingen: 20:00 uur in Café 't Groene Woud
(tenzij anders vermeld) Kasterensestraat 23 te Liempde

Vertrek wandelingen: 09:00 uur bij Café 't Groene Woud tel. 0411 631291
(tenzij anders vermeld)

www.natuurwerkgroepliempde.nl e-mail: info@natuurwerkgroepliempde.nl

Dag	Datum	Activiteit	Door wie?	Contact NWG
donderdag	20 okt	Lezing "Bever in Brabant"	Marcel Cox/ Evert Houniet	Ton Popelier
zaterdag	5 nov	Nationale Natuurwerkdag	KLE	Dorine Bekkers
zondag	13 nov	Wandeling Oisterwijkse Bossen en Vennen	Jan Fonken	Ton Popelier
donderdag	17 nov	Lezing "Spinnen"	Rini Kersten	Ton Popelier
zaterdag	19 nov	Werkochtend KLE	KLE-groep	Dorine Bekkers
zondag	11 dec	Wandeling Kasteel Heeswijk en Aa	Ton Popelier	Ton Popelier
donderdag	15 dec	Foto- en filmavond door en voor leden	Ineke van Giersbergen	Ineke van Giersbergen
zaterdag	17 dec	Werkochtend KLE	KLE-groep	Dorine Bekkers
vrijdag	30 dec	Busexcursie		Martien Roestenburg

Voor meer informatie:
www.natuurwerkgroepliempde.nl en e-mail:
info@natuurwerkgroepliempde.nl

Foto: Jeanne Soetens

WERKGROEPEN NATUURWERKGROEP LIEMPDE 2022

Kleine Landschaps Elementen

Dirk Eijkemans
Jan van der Heijden
John Joosten
Mario Knoops
Ad de Kort
Marcel vd Langenberg
Maik Bekkers
Casper Ganzenboom
Maria Joosten
Co Kramer
Karel Voets
Martien Roestenburg
Bert Termeer
Driek Termeer
Kees van de Griendt
Frans van Giersbergen
Frans Wouters
Jan van Lierop
Henk van der Velden
Lex Schregardus
Dorine Bekkers

Nestkastenwerkgroep

Thieu van Gestel
Daan Knoops
Rien Ondersteijn
Tees Timmermans
Dirk Eijkemans

Paddenwerkgroep

Tiny vd Griendt
Maria Jeurissen
Daan Knoops
Dirk Eijkemans
Jolan van Herwaarden
Ad de Kort
Annie Vervoort
Lex Schregardus
Kees van de Griendt
Margreet v. Ruremonde
Jeanne Soetens
Karel Voets
Toon Ondersteijn
Bernadette Roestenburg
Inger Klein
Henk van der Velden
Co Kramer
Ineke de Jongh
Bert Vervoort

Vogelwerkgroep

Thieu van Gestel
Jan van der Heijden
Daan Knoops
Leo van de Laar
Toon Ondersteijn
Dirk Eijkemans

Plantenwerkgroep

Jan van Dingenen
Annemiek Grunfeld
Rien Ondersteijn
Gerrie de Rooij
Bernadette Roestenburg
Margreet van Ruremonde
Frans Vlamings
Anneke van der Waaij
Maarten van der Waaij
Ineke van Giersbergen
Inger Klein

Werkgroep RO

Ad de Kort
Karel Voets
Marcel vd Langenberg

Werkgroep PR

Ineke van Giersbergen
Gerrie de Rooij
Martien Roestenburg
Ton Popelier

